

Miljø- og energiministeren (Svend Auken) har meddelt mig, at han ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om tilskud til elproduktion. (Begrænsning af tilskud til naturgasbaseret kraftvarme m.v.). (Lovforslag nr. L 105).

Skatteministeren (Carsten Koch) har meddelt mig, at han ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om afgift af affald og råstoffer. (Lovforslag nr. L 106).

Socialministeren (Karen Jespersen) har meddelt mig, at hun ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om kommunal aktivering. (Indførelse af præmieringsordning for offentlige arbejdsgivere). (Lovforslag nr. L 107).

Forslag til lov om ændring af lov om dagpenge ved sygdom eller fødsel. (Styrkelse af opfølgningen, ændrede beregningsregler m.v.). (Lovforslag nr. L 108).

Sundhedsministeren (Yvonne Herløv Andersen) har meddelt mig, at hun ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om patientforsikring. (Nedsættelse af undergrænsen fra 20.000 kr. til 10.000 kr.). (Lovforslag nr. L 109).

Niels Højland (FP) m.fl. har meddelt mig, at de ønsker at tage følgende forslag tilbage:

Forslag til folketingsbeslutning om forbud mod rituel slagting af husdyr uden bedøvelse. (Beslutningsforslag nr. B 56).

Ønsker nogen at optage dette forslag? (Ophold). Da det ikke er tilfældet, er forslaget bortfaldet.

Den første sag på dagsordenen var:

1) Spørgsmål til ministrene.

Spm. nr. S 678

1) Til boligministeren af:

Keld Albrechtsen (EL):

»Vil ministeren give tilsagn om, at regeringen som bebudet ved Folketingets åbning i dette folketingsår fremsætter lovforslag om oprettelse af beboerklagenævn i den almene boligsektor?«

Skriftlig begrundelse

Ministeren har til Boligudvalget (alm. del – bilag 81) oplyst, at ministeren ikke mener at kunne nå at fremsætte forslag om oprettelse af et beboerklagenævn i det almennyttige byggeri. Det finder Enhedslisten ikke er tilfredsstillende. Formålet med et beboerklagenævn er at styrke beboernes retssikkerhed, således at de får adgang til at klage over sager om f.eks. flytte-regler og udlejningsregler og om lovligheden af huslejevaresel, husordenssager m.v. Derfor er det vigtigt, at der sker en styrkelse af beboernes retssikkerhed, som ikke må trækkes i langdrag.

Efter Enhedslistens opfattelse kan det sagtens lade sig gøre at udarbejde et lovforslag om et beboerklagenævn og behandle det i foråret 1997. Der ligger allerede et forslag fra Boligselskabernes Landsforening, og på den baggrund kan et konkret lovforslag hurtigt udarbejdes.

Keld Albrechtsen (EL):

Boligselskabernes Landsforening har udarbejdet et forslag om oprettelse af et beboerklagenævn for beboerne i det almennyttige byggeri – det, som nu hedder den almene bolig – og formålet er at give beboerne større retssikkerhed.

Jeg har læst det udspil, som BL har lavet, og jeg synes faktisk, det er et godt udgangspunkt for udarbejdelse af et lovforslag, og derfor blev jeg lidt skuffet, da jeg i Boligudvalgets papirer læste, at boligministeren var i en situation, hvor det godt kunne trække i langdrag. Det håber jeg ikke bliver tilfældet, og jeg håber, at der allerede i indeværende folketingssamling kommer et lovforslag.

Boligministeren (Ole Løvig Simonsen):

For at der ikke skal være nogen tvivl om det, vil jeg først understrege, at det altså er regeringens

hensigt at fremsætte et lovforslag om et klageorgan for beboerne i det almene byggeri.

Og det er rigtigt, at Boligselskabernes Landsforening har udarbejdet en rapport over mulighederne for at styrke beboernes retssikkerhed i den almene boligsektor, og det er jeg meget tilfreds med – jeg vil her bare henvise til den debat, vi havde, da vi bl.a. gennemførte lovforslaget om almene boliger – og denne rapport er altså fremsendt til mig den 26. november i år.

Og rapporten har jeg – som også nævnt af spørgeren – sendt til Folketingets Boligudvalg, og den vil nu blive gennemgået i Boligministeriet og indgå i overvejelserne om det nævnte lovforslag.

Men et klageorgan for beboerne i det almene byggeri skal jo efter min opfattelse også ses i sammenhæng med det klagesystem, som findes for lejerne i de private beboelsejendomme, og her tænker jeg på den gældende ordning med huslejenævn i de regulerede kommuner.

Lejelovskommissionens analyser og anbefalinger på dette område vil derfor også have central betydning for et kommende lovforslag, og da Lejelovskommissionen endnu ikke har afsluttet sit arbejde, og da jeg lægger megen vægt på, at de forskellige aspekter af denne sag bliver grundigt belyst, har jeg fundet det rigtigst at udskyde fremsættelsen af det omtalte lovforslag til næste folketingssamling, for det er min opfattelse, at det er bedre at have alle oplysningerne, før man udarbejder et lovforslag, i stedet for at fremsætte et lovforslag, som man så senere skal rette til.

Keld Albrechtsen (EL):

Tak for svaret. Men problemet er vel, at det materiale, som foreligger fra Boligselskabernes Landsforening, jo for så vidt er tilstrækkeligt til, at de principper, som skal ligge til grund for lovforslaget, kan fastlægges, selv om der selvfølgelig kan være nogle detaljer, der skal på plads.

Men det, der bekymrer mig, er, at ministeren nu henviser til Lejelovskommissionen, for efter min opfattelse er Lejelovskommissionen utrolig skævt sammensat, og de udtalelser, der er kommet fra den, er noget ret vidtløftig akademisk snak, som ikke kan forventes at føre til et resultat, som lejerne kan leve med, og derfor bekymrer det mig, når ministeren direkte henviser til Lejelovskommissionen.

Derfor vil jeg spørge ministeren, om det ikke kunne være en bedre fremgangsmåde, at mini-

steren indbød de partier, som i foråret deltog i vedtagelsen af lov om almene boliger, til en drøftelse af, hvordan vi hurtigt kan få realiseret dette ønske, som jo stammer fra den almennyttige sektor selv, og så eventuelt sende det til høring ikke blot i Lejernes Landsorganisation, men også i Danmarks Lejerforening, således at også lejerorganisationerne fra den private sektor kan få lejlighed til at udtale sig, og det skulle efter min mening godt kunne nås inden lovfri- sten udløber lige efter nytår.

Jeg vil altså gerne høre fra ministeren, om man ikke kunne få i hvert fald et tilsagn om, at partierne bliver indbudt til sådan en drøftelse.

Boligministeren (Ole Løvig Simonsen):

Jeg vil ikke kommentere hr. Keld Albrechtsens udtalelser vedrørende Lejelovskommissionens sammensætning, men bare henvise til, at i den sidder nogle af landets bedste eksperter på boligretsområdet, hvilket også bør være hr. Keld Albrechtsen bekendt.

Men det er jo klart, at Lejelovskommissionen skal komme med en redegørelse om det almene byggeris fremtidige struktur og med ideer og forslag til en ny og moderniseret lejelov, men det er jo ikke sådan, at det er Lejelovskommissionen, der skriver loven; det gør vi.

Derfor har jeg også tilkendegivet – men jeg skal gerne understrege det endnu en gang – at når Lejelovskommissionen er færdig med sit arbejde, bliver der indkaldt til en høring, for at vi kan få det fulde kendskab til, hvad der er det gennemgående i de enkelte elementer, som jo ikke blot omfatter erhvervslejemålene, men også de almene boliger og så selvfølgelig det, som der er mest interesse for: de private udlejningsboliger. Det er den ene side af sagen.

Den anden side af sagen – som også er hr. Keld Albrechtsen bekendt, for jeg husker, at han var mig meget behjælpelig, da vi lavede den lovgivning – er, at lovgivningen om Boligklagenævnet jo udløber i næste folketingssamling og derfor skal evalueres i foråret 1997, og så er det vist fornuftigt nok at se de ting i sammenhæng med redegørelsen fra Boligselskabernes Landsforening.

Og lad mig så nævne det sidste, som ikke er udtryk for uvilje, men derimod et spørgsmål om, hvor meget tid man skal have til det:

Det, der er afgørende for mig, er, at det jo også er et spørgsmål om, om der er nogle overlappingspunkter i forhold til kommunernes tilsynsopgaver, og det tror jeg også vil blive en opgave, som vil interessere os meget.

Så jeg vil sige til hr. Keld Albrechtsen: Lad os nu få Lejelovskommissionens rapport, og lad os få den høring, og lad os så se, hvordan tids-terminen ser ud! Men efter mit bedste skøn kan lovgivningen altså først blive klar i næste folketingssamling.

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg vil så spørge ministeren, om vi i det mindste kan være enige om, at det ikke er Lejelovskommissionen, der skal bestemme disse ting, men at det bliver partierne i Folketinget efter høring af bl.a. de organisationer, som jeg har nævnt: Danmarks Lejerforening og Lejernes Landsorganisation og Boligselskabernes Landsforening.

Og så håber jeg, at vi kan få tempoet sat op lige efter jul.

Men jeg vil komme med den tilkendegivelse over for ministeren – og det håber jeg at han lytter meget alvorligt til – at hvis det skal være regeringens generelle linje inden for lejelovsspørgsmålet, at den til grund for lovgivningen vil lægge, hvad denne vidtløftige Lejelovskommission kommer med, så bliver der altså problemer – og så bliver der mange problemer!

På boligområdet har der jo været et rimelig godt samarbejde mellem venstrefløjspartierne og regeringen, men hvis dette er et signal fra regeringen om, at forbedringerne for beboerne i det almennyttige byggeri nu f.eks. skal afvente, hvad denne kommission kommer med, så vil jeg simpelt hen tolke det som et negativt signal fra ministeren, og det vil ikke være klogt af regeringen at fortsætte ad den linje, men det håber jeg heller ikke var det, der lå i ministerens tilkendegivelse.

Boligministeren (Ole Løvig Simonsen):

For at være helt ærlig vil jeg sige, at hr. Keld Albrechtsen skruer sig lidt for højt op, for jeg synes, det er forkert at kalde en redegørelse fra Lejelovskommissionen vidtløftig, når vi ikke kender indholdet. Det er da vist at tage munden for fuld – færdig!

Men det, som er afgørende for mig – det vil jeg gerne lige sige, og det må også være hr. Keld Albrechtsen bekendt – er, at jeg har tilkendegivet over for både Lejernes Landsorganisation og Danmarks Lejerforening og de øvrige organisationer, at de selvfølgelig får materialet fra Lejelovskommissionen tilsendt og dermed også deltager i høringen, og det er jo naturligt nok, for alle interessenter må jo være med i det.

Og det sidste, jeg skal sige i den forbindelse – selv om det ikke burde være nødvendigt, og jeg skal jo ikke belære hr. Keld Albrechtsen – er, at det er min klare opfattelse, at der kun er ét foretagende, én eneste forsamling, der laver lovgivning i Danmark, og det er Folketinget; det turde være klart.

Keld Albrechtsen (EL):

Jamen så vil jeg spørge ministeren, om vi altså er enige om, at det arbejde, der foregår med at forbedre loven om de almene boliger, ikke er et arbejde, der på nogen måde skal dikteres af eller forsinkes af eller på anden vis belemres med denne Lejelovskommission.

Det er meget vigtigt at få det fastslået, for vi, der jo har støttet regeringen her, og som sammen med regeringen er indgået i vedtagelsen af loven om de almene boliger, bliver altså dybt bekymrede over et sådant signal.

Jeg kunne også forestille mig, at der blandt lejernes organisationer, bl.a. Lejernes Landsorganisation og Danmarks Lejerforening, generelt er en dyb bekymring over det, som Lejelovskommissionen i øjeblikket sidder og laver, og som vi jo alle ved er stærkt farvet af nogle akademiske og liberalistiske synsvinkler, som er forældede på boligmarkedet.

Men jeg giver bare det signal, og det kan ministeren jo så notere sig, at hvis det bliver den linje fra Lejelovskommissionen, der skal lægges til grund, så bliver der – for nu at sige det populært – simpelt hen ballade, og det ved regeringen så nu.

Boligministeren (Ole Løvig Simonsen):

Skal vi nu ikke vente med den ballade? For det er jo ikke helt rigtigt, at det almene boligbyggeri ikke er en del af Lejelovskommissionens opgave, for det er det jo, og det ved vi begge to. Og derfor er det jo vigtigt at se, hvad den kommer med.

Men det er jo ikke det, der er det afgørende for boligklagenævnene, og det har jeg heller ikke sagt; men jeg har sagt, at det er vigtigt at have redegørelsen for at se, hvordan helheden er både i forhold til huslejenævnene og til de boligklagenævne, som vi jo skal evaluere i folketingsåret 1997-98.

Og det kan jo ikke undre, og det undrer heller ikke mig, at hr. Keld Albrechtsen giver udtryk for, at han ikke er en stor tilhænger af de liberalistiske tanker, og hvad der ellers foregår i Lejelovskommissionen, hvis det nu skulle være det

afgørende, men det er det jo slet ikke. Det afgørende er jo – undskyld, at jeg siger det – at leje-loven kan få en struktur, som er gennemsigtig og forståelig, hvorefter vi behandler den politisk.

Og der er to hensyn at tage, og det ene er lejernes forhold, at de får en ordentlig behandling – det er vi enige om – og det andet er, at de ved, hvad de skal betale i husleje og hvorfor. Og hvis vi på forhånd får sådan en tilkendegivelse, går det jo nok, og derfor siger jeg: Forord bryder altså ingen trætte, og der er derfor ingen grund til at tage en lang diskussion om Lejelovskommissionens arbejde, før det er færdigt. Og lad os så se tingene i sammenhæng.

Og derfor er det meget afgørende – det har jeg også sagt – at regeringen selvfølgelig vil lave en lovgivning vedrørende beboerklagenævn, og jeg har sagt, at den vil komme i næste folketingsamling, og at det vil være uafhængigt af, om vi kan få en ny lejelov.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 707

2) Til sundhedsministeren af:

Jørn Jespersen (SF):

»Mener ministeren, at et mærkningskrav til bestemte varer kan opfyldes ved en skiltning i butikken, jf. Folketingets dagsorden af 6. december 1994?«

Jørn Jespersen (SF):

Baggrunden for spørgsmålet er jo, at der er gensplejsede sojabønner på vej til det danske marked, og at der med stor sandsynlighed allerede findes gensplejsede fødevarer i de danske butikker. Og Folketinget har som bekendt i en dagsorden for 2 år siden krævet, at alle gensplejsede fødevarer skal mærkes klart og tydeligt, så forbrugerne får reel valgfrihed, og det vil jeg sige, at den enkelte forbruger får mulighed for at vælge til eller vælge fra ud fra sine egne personlige ønsker.

Og dagsordenens tekst er helt klar: Der kræves en mærkning af det enkelte produkt. Og derfor bekymrer det os en del, at der har været tanker fremme om at omgå mærkningskravet ved f.eks. at indføre en generel skiltning i butikkerne.

Derfor vil vi gerne i dag have sundhedsministeren til at bekræfte, at der ligger et krav fra et enigt Folketing om, at gensplejsede fødevarer skal mærkes.

Sundhedsministeren (Yvonne Herløv Andersen):

Det centrale i dagsordenen fra 1994 er jo spørgsmålet om forbrugeroplysning. Forbrugerne skal kunne vælge til og vælge fra, når de køber deres madvarer. Det vil sige, at dagsordenen lægger vægt på, at tvivl hos forbrugeren skal undgås.

Det betyder så, at mærkningen skal være klar og tydelig og gøre det muligt for forbrugeren at identificere bestemte produkter. Det er dette krav, der skal leves op til i detailhandelen, og det mener jeg kan ske på forskellig måde. Der kan jo ikke være tale om, at der skal sættes et skilt op et enkelt sted i butikken og eventuelt slet ikke i nærheden af de varer, det drejer sig om. Det, vi forslår, er, at det kan være hyldekantsmærkning. Det kan være en klar skiltning, altså ikke sådan tilfældigt placeret i butikken, men som en oplysning i umiddelbar tilknytning til varen eller selvfølgelig ved et mærkat på selve den vare, det drejer sig om.

Men uanset hvad man vælger i detailhandelen, eventuelt en kombination af det, jeg har nævnt her, skal bestemte varer, altså i dette tilfælde de genmodificerede, kunne identificeres klart af forbrugeren. Det var også det, der lå i det, der blev lagt frem i Sundhedsudvalget som en orientering. Og det mener jeg klart er i overensstemmelse med den dagsorden, som vi vedtog i december 1994.

Jan Kørpe Christensen (FP):

Nu nævnte ministeren, at der var forskellige muligheder for at opfylde dagsordenen af 6. december 1994, og jeg vil godt spørge ministeren, om ministeren – jeg er lige ved at sige med hånden på hjertet – kan afvise, at netop den dagsorden gik ud på, at mærkningen skulle være på de pågældende produkter. Det står ganske tydeligt i den dagsorden, som er vedtaget af både SF, Socialdemokratiet, Fremskridtspartiet, Det Radikale Venstre og sågar også Centrum-Demokraterne, og jeg går ud fra, at ministeren også støtter netop en dagsorden, som hendes eget parti har været medvirkende til at få igennem her i Tinget.

Jeg vil gerne spørge ministeren, om ministeren ikke er enig i, at parlamentarisk set er det et kæmpeproblem, man er kommet i, hvis man ligesom overser de dagsordener, glemmer, hvad der reelt stod i dagsordenen. Derfor vil jeg godt her i dag have en klar melding om, at naturligvis kan man gøre det på forskellige måder, men hvis man skal overholde den dagsorden, der

blev vedtaget 6. december 1994, kan man ikke komme uden om, at det er mærkningen på selve produktet, det handler om.

Jørn Jespersen (SF):

Idet jeg går ud fra, at det er den samme dagsordenstekst, vi tager udgangspunkt i, vil jeg gerne bede ministeren om at bekræfte, at der også i hendes dagsorden, som blev vedtaget den 6. december 1994, står, at der ikke må markedsføres genteknologisk fremstillede levnedsmidler i Danmark, uden at disse produkter er forsynet med en klar forbrugermærkning. Jeg gentager: uden at disse produkter er mærket. Er ministeren ikke enig i, at der i dagsordenen ligger et helt klart og tydeligt krav om, at produktet skal mærkes?

For det andet vil jeg gerne henvise til et brev, som sundhedsministeren selv har oversendt til Folketingets Sundhedsudvalg den 6. november i år. I dette brev er der et notat fra Levnedsmiddelstyrelsen dateret den 30. oktober, hvoraf det fremgår, at i overensstemmelse med dagsordenen vil man, når det drejer sig om produkter fremstillet på grundlag af den gensplejsede sojabønne, kræve fra Levnedsmiddelstyrelsen, at færdigpakkede produkter bestemte til salg til forbrugerne mærkes med en oplysning om, at de er gensplejsede.

Kan ministeren bekræfte, at så sent som den 30. oktober i år var det også Levnedsmiddelstyrelsens og ministerens opfattelse, at mærkningskravet i dagsordenen krævede, at det enkelte produkt blev mærket?

For det tredje vil jeg gerne spørge ministeren, om hun er i stand til at komme med eksempler på, at et helt tydeligt mærkningskrav i andre tilfælde udmøntes ved en skiltning.

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg vil gerne spørge ministeren: Når vi nu har det problem, at tingene åbenbart skrider for regeringen, kan ministeren så give os det løfte, at vi kan være 110 pct. sikre på, at de varer, som er mærket med det danske Ø-mærke, det danske økologiske, statskontrollerede mærke, ikke indeholder noget, der stammer fra gensplejsede organismer, og at de heller ingen sinde i fremtiden kommer til det?

Ministeren sagde, at forbrugerne skal kunne vælge til og vælge fra. Efter min opfattelse er det fundamentalt afgørende, at der bevares et område, hvor vi kan være 110 pct. sikre på, at der aldrig kommer gensplejsning. Jeg håber, at

ministeren i klar og tydelig sprogbrug med ordet ja og kun ja kan besvare mit spørgsmål.

Bent Hindrup Andersen (EL):

Jeg synes, at sundhedsministeren er på vej ud på meget, meget, meget tynd is i forhold til en enstemmig beslutning om en dagsorden i Folketinget – utrolig tynd is, vil jeg sige.

Et andet forhold er, at sundhedsministeren også er i decideret modsætning til alle de svar, der er givet fra Miljø- og Planlægningsudvalget til Europa-Kommissionen om prøveudsætninger og også om sojaen, hvor det var en forudsætning, at produkterne var mærket.

Jeg vil gerne spørge ministeren, hvordan det kan hænge sammen. Er det sådan, at der uden på foderstoffirmaernes dør skal stå et skilt om, hvorvidt dette her er gensplejset eller ej? Det er jo netop en forudsætning for den økologiske produktion, at når man kan købe 25 pct., f.eks. af soja, så skal den være gensplejsningsfri.

Jeg vil gerne anmode ministeren om at tænke sig grundigt om i forhold til de svar, der er givet nu. Jeg synes, ministeren er ude på meget, meget, meget tynd is i forhold til et folketingsflertal.

Sundhedsministeren (Yvonne Herløv Andersen):

Det, alle fire spørgerne lægger op til, er jo, at der fra regeringens og fra ministerens side skulle være en ond vilje med hensyn til at fravige det, der var vedtaget i Folketinget via en dagsorden, en dagsorden, som skal ses i lyset af det, det drejer sig om. Det drejer sig om at give et mandat til forhandlingerne i EU om novel food-forordningen, en forordning, som endnu ikke er vedtaget. Og alle spørgerne er jo også vidende om, at der ingen problemer er med hensyn til kategori 1, som det hedder, og kategori 2, altså det, som det består af, det vil sige den gensplejsede tomat, og det, det indeholder, det vil sige yoghurt.

Det, man arbejder med nu, er den tredje kategori, og det er bl.a. den, der omfatter sojaolien. Og det er sådan med sojaolien, at det er der ikke taget endelig stilling til nu, og man er også vidende om, at der har været en forligsprocedure.

Det, vi befinder os i, er jo en overgangsfase, og jeg har heller ikke her tilkendegivet, at jeg agter at løbe fra at give forbrugerne en mulighed for klart at kunne identificere den vare, det drejer sig om.

Vi taler ikke om sundhedspolitik, for der er ingen problemer, der relaterer til det sundhedspolitiske. Vi taler om forbrugerpolitik med en klar mulighed for den bevidste forbruger for at vælge de produkter fra, som de ikke vil have. Jeg har medgivet både i Sundhedsudvalget og også nu her i dag, at det vil jeg sørge for kan ske.

Der foregår jo på baggrund af det forslag, der blev lagt frem, og som Levnedsmiddelstyrelsen havde udarbejdet, nogle sonderinger omkring den bekendtgørelse, som så bliver resultatet af det, og det er klart, at en sådan bekendtgørelse skal da ligge inden for det mandat, som dagsordenen gav.

Jørn Jespersen (SF):

Efter min opfattelse taler ministeren fuldstændig uden om de spørgsmål, der bliver stillet til hende.

Dagsordenen handlede ganske rigtigt om novel food og et mandat til regeringens forhandlingslinje i den sammenhæng. Men den handlede ikke kun om novel food, den handlede også om situationen, indtil denne forordning måtte træde i kraft, og det er den som bekendt ikke endnu.

Dagsordenen fastlagde også den danske linje i relation til de frihedsgrader, der måtte være i forhold til den kommende forordning om novel food, og dem kender vi ikke endnu, for vi ved ikke, hvordan forordningen kommer til at se ud.

Sagen er derfor, at vi er i en situation, hvor der ikke er nogen bindende EU-regler. Vi kender ikke de kommende EU-regler, og derfor er dagsordenen gældende, og den skal efterleves af en ansvarlig minister.

Derfor vil jeg gerne bede ministeren om at svare på de tre konkrete spørgsmål, jeg stillede:

Kan ministeren bekræfte, at dagsordenen helt eksplicit og uden nogen tvivl taler om en mærkning af det enkelte produkt? Det er spørgsmål nr. 1. Kan ministeren bekræfte, at det er det, dagsordenen siger?

Mit andet spørgsmål var: Vil ministeren bekræfte, at Levnedsmiddelstyrelsen så sent som den 30. oktober i år og at ministeren i kraft af oversendelsen af brevet til Folketingets Sundhedsudvalg helt tydeligt har opfattet mærkningskravet som et krav om, at den enkelte vare blev mærket?

Og mit tredje spørgsmål var: Kan ministeren give andre eksempler på, at et mærkningskrav opfyldes blot ved en skiltning i butikkerne?

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg må jo også konstatere, at ministeren ikke besvarer de spørgsmål, som vi stiller, og det synes jeg er beklæmrende.

Og jeg bliver meget bekymret, når ministeren ikke vil garantere forbrugerne, at når de køber en vare, der er mærket med det danske Ø-mærke, det økologiske mærke, kan de være 110 pct. sikre på, at så er der ikke og der kommer heller ikke gensplejsede organismer i berøring med det produkt, de køber. Det må da – det vil jeg gerne spørge ministeren om – være en fuldstændig klar forudsætning for det økologiske mærke, at det ikke må komme i berøring med noget som helst gensplejset materiale. Det håber jeg vi kan være enige om, og det bekymrer mig meget, at ministeren fuldstændig undlod at besvare det spørgsmål.

Steen Gade (SF):

Ministeren lægger vægt på, at der ikke skal være tvivl hos forbrugeren om produktet. Det, jeg egentlig tager ordet for her, er for at koncentrere mig lidt om dagsordenen, der er vedtaget. Det står der jo i dagsordenen.

Men det interessante i dagsordenen, som et enstemmigt Folketing har vedtaget, er jo, at metoden også er angivet. Det går ministeren jo udenom. Metoden står jo foran. Der står, at disse produkter er forsynet med en klar forbrugermærkning, og det er om den metode, ministeren siger, at der er forskellige måder at løse det på.

Nej, fru minister, det er der ikke forskellige måder at løse det på, for dagsordenen skriver om én metode: Mærkning! Og mærkning er i alt forbrugerpolitik noget andet end skiltning. Det kan ministeren slå op i al anden lovgivning om forbrugerpolitik, og derfor vil jeg spørge, om ministeren ikke vil overveje sit svar en gang til og gå i tænkeboks og så komme med et nyt svar, der lever op til den dagsorden, der er vedtaget i Folketinget.

Ester Larsen (V):

Jeg er enig med sundhedsministeren i den opfattelse, at det problem, vi behandler, ikke vedrører sundhedspolitik, men forbrugerpolitik.

Jeg er også enig med sundhedsministeren i, at det, vi står over for, er et overgangsproblem, fordi vi kan forvente fælles EU-regler i løbet af relativt få måneder.

Mit spørgsmål til ministeren er, om ministeren har modtaget oplysninger om, hvad det vil koste industrien og dermed forbrugerne at skul-

le udskifte emballage midlertidigt for ca. 20.000 forskellige produkter.

Karen Højte Jensen (KF):

Vi er alle optaget af, at forbrugerne får så god en oplysning som muligt om de produkter, de kan købe.

Jeg vil spørge, om ministeren kan bekræfte, at den dagsorden, der her tales meget om, var afslutningen på en debat, der først og fremmest drejede sig om at sikre fælles EU-regler.

Så vil jeg spørge, om ministeren vil overveje en overgangsordning – det formodes jo, at EU-forordningen allerede kan træde i kraft i Danmark omkring 1. maj – der udføres på en sådan måde, at forbrugerne ikke bliver forvirrede, og eventuelt gøre EU-forordningen til dansk politik allerede fra 1. januar.

Sundhedsministeren (Yvonne Herløv Andersen):

Det er ikke helt i tråd med det, der er sket her i salen, når man siger, at jeg ikke vil svare på det. Udgangspunktet var jo en dagsorden, der pålagde mig et bestemt mandat, som så blev bekræftet i Europaudvalget, og vi har hele vejen igennem arbejdet for at få mærket alle tre kategorier. Det står vi stadig væk fast på, det mandat er jo gældende.

Der stod også i den dagsorden, hvad man skulle arbejde for som dansk politik, og det har vi gjort. Så står vi i en situation i en overgangsperiode, hvor det er min opgave, at forbrugeren klart kan vælge den vare fra, som indeholder genmodificeret soja. Og det har jeg til hensigt at opfylde.

Det, vi diskuterer, er, hvilken måde det så skal ske på. Skal det så være på det enkelte produkt? Det er jo ikke udelukket, hvis det kan lade sig gøre. Men jeg må også bede om en forståelse for den overgangsordning, der er. Hvad gør vi ved bagerens julebolle i vinduet? Det kan jo være vanskeligt at forestille sig små flag i dem alle sammen. Særligt når vi ikke står med et sundhedspolitisk problem.

Ja, det vil sige, at der så også her er brug for skiltning; det er der vel ikke nogen, der kan komme uden om. Der er lagt op til, at man enten på hyldekanten – for vi har jo forskellige koncepter i de forskellige forretninger – på selve produktet eller ved skiltning som hos bageren, hvor det vel er meget fornuftigt, gør opmærksom på produktet over for forbrugerne. Det er der i øvrigt så også taget tilløb til i oplysnings-

materialet, som kommer til at supplere det, jeg her har nævnt.

Så er der spørgsmålet om det Ø-mærke, som jeg ikke har haft med inde i nogen konkrete overvejelser, da det ikke har været forelagt og ikke har været inde i den debat, vi har haft. Men det er jo sådan, at det, man gør med novel food-forordningen og mærkningen omkring det, jo er, at man supplerer de eksisterende mærkningsregler omkring det.

Grunden til, at det er så interessant lige nu, er jo, at man er vidende om, hvad det er, man modtager – det skal jo stå på handelsbrevene, som kommer i forbindelse med varen, der kommer i forbindelse med den last, hvori man har gensplejede produkter – og det er man vidende om, når oliemøllen får det. Det er ude i detailhandelen, vi så har et problem. Og dér skal det selvfølgelig klart kunne identificeres, hvad vi har med at gøre.

Så bliver der spurgt om, hvad det koster. Der har været forskellige tal fremme om, hvad det koster i den overgangsordning, det drejer sig om. Der har jo været tal fremme fra industrien selv, i hvert fald fra avisdebatten, på omkring 500 mio. kr. Knap så meget ville jeg ikke tro det ville blive.

Jeg har efterspurgt et tal, men det har faktisk ikke været muligt for mig at få det, men den udgift, det drejer sig om i den overgangsperiode, der kunne blive tale om, hvis det bliver sådan, ville jo så være noget, der bliver lagt over på forbrugeren – sådan må det være. Og det er da ikke nogen ønskværdig situation.

Så er der spørgsmålet fra fru Karen Højte om de fælles EU-regler, som kommer på området med forordningen. Jeg bliver spurgt, om man kunne tænke sig, at man fra 1. januar ville lade den træde i kraft herhjemme. Dér er det jo, at det, der var lagt frem i Sundhedsudvalget som et forslag til løsning af problemet, netop også indeholdt det hensyn, der var, til, hvad man kunne forvente i den endelige forordning. Derfor var der lagt op til at få en overgangsordning.

Steen Gade (SF):

Jeg kan simpelt hen ikke forstå ministerens betragtninger om, at ministeren har nogle valgmuligheder. Jeg synes, at almindelig god forvaltningsskik jo så var at bede om et nyt mandat i Folketinget og se, om ministeren kunne få et nyt mandat. Hvis ministeren vil fravige dette, står der her med klar skrift, at det skal være forsynet med forbrugermærkning. Jeg kan konsta-

tere, at ministerens embedsmænd heller ikke har været spor i tvivl.

Og det handler altså ikke om bagerens juleboller. Det handler om, at færdigpakkede produkter bestemt til salg til forbrugerne mærkes med en oplysning om, hvorvidt de er fremstillet ved anvendelse af genteknologi.

Ministerens embedsmænd har ikke haft problemer med at fortolke dagsordenen, så jeg vil opfordre ministeren til heller ikke at have problemer. Den kan ikke mistolkes, som ministeren gør det, og ministeren bør ikke kunne komme godt af sted med at gøre det. Og hvis ministeren vil lave en anden fortolkning, så må ministeren gå i Folketingssalen og se, om hun har flertal for det.

Jørn Jespersen (SF):

Jeg kan konstatere to ting: Jeg kan konstatere, at ministeren ikke svarer på de spørgsmål, der bliver stillet til hende i Folketingssalen, ikke svarer på, om det ikke efter ministerens opfattelse er klart og entydigt i dagsordenen, at det er det enkelte produkt, der skal mærkes, forholder sig ikke til det notat, som ministeren selv har oversendt til Folketingets Sundhedsudvalg, som klart og tydeligt taler om, at det er det enkelte produkt, og vil ikke give andre eksempler på, at man tidligere har omgået et mærkningskrav. Det fortolker jeg på den måde, at det er, fordi ministeren ikke kan give andre eksempler på det. Det er den ene ting, jeg kan konstatere.

Den anden ting, jeg kan konstatere, er, at ministeren har tænkt sig at gøre noget andet, end et enigt Folketing har vedtaget. Under henvisning til, at det er en overgangssituation, under henvisning til, at ministeren vil tillade sig at fortolke på, hvad Folketingets intentioner var, vil ministeren bryde en klokkeklar vedtagelse i Folketinget.

Det synes jeg er en ganske alvorlig sag for ministeren, og derfor vil jeg gerne have at vide, om ministeren har tænkt sig at bære det ansvar alene, eller om ministeren har tænkt sig at søge opbakning til at ændre dagsordenen.

Bent Hindrup Andersen (EL):

Jeg kunne også godt tænke mig et svar på det sidste spørgsmål. Derudover vil jeg gerne spørge ministeren, hvordan det bliver gennemført og hvornår. Er det sådan, at lige så snart de ladninger, der er på vej nu, er ude, vil det være sådan, at også olierne anvendt f.eks. i Kærgårdens smør vil blive mærket helt konkret? Vil det

også blive sådan, at ministeren vil kræve, at man skal kunne fravælge Kærgårdens smør, fordi der bliver brugt gensplejset sojaolie i det?

Sundhedsministeren (Yvonne Herløv Andersen):

Hvis regeringen skal ændre politik på området, skal regeringen jo gå i Europaudvalget og søge sig et andet mandat til at behandle den situation, som ligger nu efter forligsproceduren.

Jeg mener, at det, man bad om i dagsordenen, var, at forbrugerne klart skulle kunne identificere varerne. Så bliver jeg nødt til endnu en gang at understrege, at det, der var forslaget med den, jo var at give mig et mandat til at forhandle danske synspunkter i EU-sammenhæng, og det var det, jeg fik.

I den overgangsfase, vi står i nu, har jeg et klart løfte til forbrugerne om, at de kan identificere den vare, det drejer sig om, og det vil jeg sørge for at de kan.

Så til hr. Jørn Jespersen: Der er ikke noget mærkningskrav nu på novel food; det burde jo være bekendt. Det kommer der, og det varer såmænd ikke så længe, før det er her, jeg vil tro sådan omkring ved juletid, og så vil der gå 3 måneder, før forordningen træder i kraft, og så er det sådan, som forordningen siger, at så kan vi ikke lave vores egne regler hverken på den ene eller den anden måde. Så træder det i kraft, og så bliver det sådan.

Men det ændrer jo ikke på det, jeg sagde før, om, at den dagsorden, vi vedtog, har jeg da helt forståelse for at vi skal bevæge os inden for. Derfor vil den bekendtgørelse, der kommer – hvornår kommer den? – blive færdig så hurtigt som muligt, det var da min hensigt, for ellers befinder man sig jo i en situation, hvor man ikke ved, på hvilken måde varerne skal mærkes. Formålet med at mærke varerne på en af de tre måder eller f.eks. samtlige måder i fællesskab er jo, at forbrugerne skal kunne vælge.

Samtidig vil der også komme en oplysning i forretningerne om, hvad det her egentlig drejer sig om, for der ligger jo også det i det, at der ikke er nogen grund til at gøre forbrugerne nervøse med hensyn til, hvad det er, de spiser – det er jo også meget klart, og det er jeg glad for at man fra Folketingets side har medgivet. Der har jo aldrig været sat spørgsmålstejn ved godkendelsen af det rent sundhedsmæssige, idet der ingen forskel er på de to produkter. De er identiske.

Det, det drejer sig om, et mærkningskrav, har jeg tænkt mig at opfylde.

Jørn Jespersen (SF):

Ministeren taler om, at et mandat kan ændres i Europaudvalget. En dagsordenen vedtaget her i Folketinget kan kun ændres ét sted, og det er i Folketingssalen. Derfor var mit spørgsmål, om ministeren har tænkt sig at søge opbakning til den ændrede politik, som hun lægger frem her i dag.

Der er for mig ikke skygge af tvivl om, at det, ministeren lægger op til, er en klar omgåelse af det, som Folketinget har vedtaget. Det er helt krystalklart, at ministeren vil gøre noget andet, end hun er blevet pålagt af Folketinget.

Derfor er spørgsmålet: Vil ministeren selv tage ansvaret for at gøre det på tværs af Folketingets vedtagelser, eller har ministeren tænkt sig at få opbakning til at ændre beslutningen her i Folketingssalen ved en ny beslutning?

Så vil jeg endelig sige noget omkring sundhedsfaren: Det, der står i ministerens egne notater til Folketingets Sundhedsudvalg, er, at den genmanipulerede sojabønne i alt væsentligt svarer til den traditionelle. Der har ikke været mulighed for at påvise en sundhedsfare. Men det er jo altså ikke det samme, som at der er 100 pct. sikkerhed for, at der ikke er det. Og miljørisikoen er i hvert fald meget til stede, og derfor er det helt rimeligt, at forbrugerne får en klar mulighed, som de har på andre områder, for også at tage stilling til produktionsmetoden. Og det er det, ministeren er på vej til at løbe fra.

Jan Kørpe Christensen (FP):

Ærligt talt vil jeg sige til ministeren, at jeg synes, det er ved at være ret rystende, at man, når der gang på gang bliver spurgt, om de enkelte produkter skal mærkes, ikke kan få et klart og tydeligt svar. Det eneste, der bliver sagt, er, at man vil efterleve den dagsorden, der er vedtaget her i Tinget.

Og når man vil efterleve den dagsorden, hvorfor kan vi så ikke få ministeren til klart og tydeligt at svare, at man ønsker en mærkning på det enkelte produkt? Dermed efterlever man den dagsorden, der blev vedtaget. Det er faktisk bare det, vi ønsker at få klarhed over. Vi ønsker at få et klart og tydeligt svar på, at man ønsker den mærkning på et produkt og ikke, som der har været tale om, på hylderne osv.

Jeg synes heller ikke, det er for meget at forlange, at man overholder ministeransvarlig-

hedsloven, der jo går ud på klare og tydelige svar her fra ministrene. Det er åbenbart ikke det, man ønsker fra sundhedsministeren i dag. Men kunne vi dog ikke få det klare svar, at man ønsker en mærkning på det enkelte produkt? Jeg tror, det er for 20. gang, der er spurgt nu.

Sundhedsministeren (Yvonne Herløv Andersen):

Det er jo ikke vanskeligt for en minister, der har været herinde et lille stykke tid, som jeg har, at vide, at man skal have et flertal blandt Folketingets partier for at foretage sig noget.

Så er det også sådan, at det, vi står og pindehugger om, er en fortolkning af den dagsorden, der er tale om. Og så vil jeg minde om, at der jo var flere, der stemte for den, deriblandt også regeringspartierne.

Derfor vil jeg gentage, at det, der er udgangspunktet, er, at forbrugerne klart kan identificere den vare, det drejer sig om. Og derved kommer den bekendtgørelse, som kommer på området, jo også til at indeholde det. Og det er alfa og omega; det er indgangsbønnen til det.

Formanden:

I relation til dette spørgsmål har de, der har ønsket yderligere bemærkninger i forbindelse med dette her, opbrugt deres taletid, så jeg går ud fra, at dette spørgsmål nu er afsluttet.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 708

3) Til sundhedsministeren af:

Jørn Jespersen (SF):

»Hvilke konkrete initiativer har ministeren taget for at udmønte den motiverede dagsorden som Folketinget vedtog enstemmigt den 6. december 1994, i form af mærkningsregler:

- i perioden frem til Monsanto's ansøgning af 23. maj 1996 og
- efterfølgende i perioden frem til godkendelsen den 18. november 1996?«

Jørn Jespersen (SF):

Denne her problemstilling, som det tidligere spørgsmål havde relation til, har vi jo kendt et stykke tid, og der er nogle partier, der har søgt at få regeringen til at tage hånd om den ved at stille spørgsmål, lave samråd osv.

Det er ikke sket. Tværtimod er det vores indtryk, at ministeren først efter at have givet godkendelsen til Monsanto til at markedsføre den gensplejsede sojabønne er begyndt at overveje, hvordan dagsordenens krav om en mærkning udmøntes i praksis.

Derfor har det lidt interesse for at bedømme, hvor aktiv regeringen har været på de indre linjer med henblik på at tage højde for denne her situation, at få at vide, hvad ministeren har foretaget sig – både i den periode, der ligger mellem dagsordenen vedtagelse og den første ansøgning, men sandelig også i perioden fra ministeren har modtaget ansøgningen, og til godkendelsen bliver givet. Vores indtryk er, at ministeren stort set ikke har foretaget sig noget.

Sundhedsministeren (Yvonne Herløv Andersen):

Jeg har jo allerede nævnt, at den dagsorden, som er så meget omtalt, opfordrer regeringen til at arbejde for obligatorisk mærkning i de forhandlinger, vi har haft omkring novel food i EU, og det har regeringen gjort. Vi har i hele forhandlingsforløbet fastholdt, at levnedsmidler, der består af, indeholder eller er fremstillet på grundlag af genmodificerede produkter, skal mærkes. Det er de tre kategorier, det handler sig om.

Et sådant mærkningskrav var jo ikke indeholdt i fællesholdningen, og derfor stemte vi imod den ved afstemningen den 23. oktober 1995. Parlamentet var i sine udtalelser om forslaget på linje med Danmark. Også det ønskede videregående mærkningsregler, end Rådet havde besluttet imod Danmarks og tre andre medlemslandes, nemlig Tysklands, Sveriges og Østrigs, ønske.

Regeringen støttede selvfølgelig Parlamentets holdning, og det har vi så også gjort under de forligsforhandlinger, som er ført i den seneste tid. Og det vil sige, at vi har gjort det, som dagsordenen jo opfordrer os til at arbejde for som dansk politik. Regeringen har således i hele perioden arbejdet for at få mest muligt af Folketingets dagsordensforslag realiseret under de forhandlinger, der er ført.

Herhjemme blev sagen først aktuel, da vi den 30. oktober modtog Levnedsmiddelstyrelsens faglige vurdering af sojabønnen; og den blev så oversendt til Sundhedsudvalget den 6. november.

Jørn Jespersen (SF):

Jeg håber, ministeren er enig i, at dagsordenen både giver et mandat til regeringen med henblik på forhandlingerne i EU og binder regeringen i forhold til den politik, der skal føres, indtil den forordning, som vi ikke kender den præcise ordlyd af endnu, måtte træde i kraft i Danmark.

I den forbindelse synes jeg, det er ganske overraskende, at ministeren først begynder at spekulere på, hvordan mærkningskravet skal føres ud i livet, efter at man har undersøgt ansøgningen og har givet godkendelsen.

Synes ministeren ikke selv, at det ville have været en god idé i lidt bedre tid at tage en drøftelse med Folketingets partier, med fødevarerindustrien, med detailhandelen og med forbrugerorganisationerne med henblik på at få en fornuftig udmøntning af mærkningskravet, sådan at en del af den forvirring, der åbenbart er opstået i regeringens partier nu, kunne have været undgået?

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg synes, ministeren skaber en del forvirring ved at sammenblande, hvad der er vedtaget i dagsordenen, og hvad der foregår i Folketingets Europaudvalg.

Og jeg kan slet ikke erklære mig enig med ministeren, når hun mener, at regeringen har gjort det godt nok i forhandlingerne om novel food.

Bl.a. rejste vi i den forbindelse spørgsmålet om sikring af de økologiske fødevarer, således at vi kan være sikre på, at der ikke kommer gensplejsede organismer i økologiske fødevarer. Det fik vi ikke klaret i den forbindelse.

Det bekymrer mig meget, at ministeren heller ikke i dag er i stand til at svare klart og utvetydigt på mit spørgsmål, om hun kan garantere, at der ikke kommer gensplejsede organismer i økologiske fødevarer. Jeg lagde også mærke til, at ministeren undlod at besvare hr. Bent Hindrup Andersens spørgsmål om gensplejsede organismer i margarineprodukter.

Jeg synes, ministeren med denne her spørgetid efterlader en kæde af forvirring og ubesvarede spørgsmål.

Steen Gade (SF):

Ministeren har jo altså haft god tid til at kigge på den nævnte dagsorden og sådan set også til at læse den. Jeg må konstatere, at problemet åbenbart er at læse den, ikke at fortolke den. Ministeren har i dag vist store evner til at fortolke den vældig bredt, men det kniber med læseevnerne.

Jeg ved ikke rigtig, hvordan man spørger her i Folketinget under hensyn til forretningsordenen om det dér med læsevner. Jeg ved ikke, om det er nye briller, der skal til – jeg har selv erfaret, at der kan komme en tid, hvor man har brug for briller. Men jeg vil opfordre ministeren til at gå hjem og læse dagsordenen nøje og se, at der står »forbrugermærkning«, og det kan naturligvis ikke være skiltning.

Ministeren har haft god tid, og når vi lyder lidt utålmodige nu, så er det, fordi vi faktisk synes, der har været god tid for ministeren til at få den her sag ordnet rigtigt i stedet for at løbe om hjørner med os, der har vedtaget den dagsorden her i Folketingssalen. Den kan kun laves om her; den kan ikke fortolkes af ministeren alene og heller ikke i tilfældige møder.

Bent Hindrup Andersen (EL):

Jeg vil gerne spørge ministeren, om det virkelig er sådan, at man i Sundhedsministeriet først begynder at overveje seriøst, hvordan man skal tackle en introduktion af den gensplejsede sojabønne på det danske marked, efter den 6. november, hvor ansøgningen om godkendelse er færdigbehandlet.

Er ministeren ikke klar over, at man i 50-60 pct. af de danske fødevarer direkte eller indirekte benytter soja? Er det så ansvarligt – kan man sige det på den måde? – først at begynde at tilrettelægge en planlægning af det efter den 6. november og først at begynde at foretage sig noget på det tidspunkt?

Er det sådan, at man også venter på den endelige beslutning i Miljø- og Planlægningsudvalget med hensyn til raps og majs, eller er man begyndt at overveje, hvordan man skal tackle mærkningen af de produkter? For med de tre produkter på markedet er der jo involveret gensplejsede produkter i næsten alle fødevarer.

Sundhedsministeren (Yvonne Herløv Andersen):

Det, jeg sagde indledningsvis, var jo, at regeringen i hele perioden – også den, som spørgeren henviser til – har arbejdet aktivt for omfattende mærkningsregler i EU.

På hjemmefronten skete der så det, at vi i maj i år modtog en ansøgning om godkendelse af den gensplejsede sojabønne fra Monsanto, og godkendelsen blev givet den 15. november 1996 efter en sundhedsmæssig vurdering.

Op da forordningen ikke er vedtaget endnu, bliver vi nødt til at agere ud fra de gældende

mærkningsregler vel vidende, at disse regler vil blive suppleret i novel food-forordningen, når den endelig bliver vedtaget.

I forbindelse med behandlingen af ansøgningen om markedsføringsstilladelsen til Monsanto underrettede Levnedsmiddelstyrelsen industri, detailhandel, brancheorganisationer og importører af sojabønner om, at der var produkter på vej, som var fremstillet af gensplejsede sojabønner, og samtidig blev der orienteret om, at produkterne ville skulle mærkes, og at Levnedsmiddelstyrelsen ville udarbejde en vejledning herom.

Den konkrete godkendelse til Monsanto blev givet på betingelse af, at det ved leverancen blev oplyst, at partiet indeholdt eller kunne indeholde gensplejsede sojabønner, og det skal naturligvis ske for, at importører og producenter skal have de nødvendige oplysninger, sådan at produkterne kan mærkes på passende måde i detailhandelen, altså helt ude ved salg til forbrugeren. Så det mener jeg sådan set man har taget højde for.

Endelig kan man sige, at godkendelsen jo først skulle foreligge, før en bekendtgørelse kunne udformes.

Jørn Jespersen (SF):

Jeg vil gerne bede ministeren om helt konkret at oplyse Folketinget om, hvilken dato ministeren har bedt Levnedsmiddelstyrelsen om at begynde at overveje, hvordan mærkningskravene skulle praktiseres i virkeligheden. Hvilken dato beder man om, at der bliver påbegyndt et arbejde med at udforme mærkningsreglerne?

Op så vil jeg yderligere spørge ministeren: Hvis der havde været en lille smule opmærksomhed på, hvilke problemer gensplejset soja kunne give, havde det så ikke været muligt at føre nogle indledende drøftelser med erhvervene, med forbrugerorganisationerne og med de politiske partier, før man gav godkendelsen? Hvorfor skulle det absolut afvente godkendelsen, når ministeren siden den 23. maj har vidst, at der forelå en konkret ansøgning? Hvorfor kunne man ikke være gået i gang med de overvejelser noget tidligere?

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg ved ikke, om hr. Steen Gade har ret i, at problemet i denne her sag er, at ministeren trænger til nye briller, men jeg må i hvert fald konstatere, at de spørgsmål, vi stiller, ganske enkelt ikke bliver besvaret, heller ikke selv om det er

spørgsmål, som har været grundigt behandlet i Folketingets Europaudvalg, og ministeren derfor burde have svarene på rede hånd.

Det gælder bl.a. spørgsmålet om, hvilke konsekvenser dette her får for de varer, der har den økologiske mærkning. Det er jo en problemstilling, som jeg i hvert fald i Folketingets Europaudvalg har rejst over for regeringen gang på gang, også i forbindelse med de direktiver, som var til behandling. Det kan ministeren ikke være uvidende om, og derfor ryster det mig faktisk en del, at ministeren ikke er i stand til at besvare så enkle spørgsmål som f.eks. – og så vil jeg stille det endnu en gang – om ministeren kan garantere, at der ikke kommer gensplejsede organismer i de varer, der er mærket med det danske økologiske ø-mærke.

Sundhedsministeren (Yvonne Herløv Andersen):

Der bliver spurgt konkret fra hr. Jørn Jespersen om, hvornår man gik i gang med at overveje at lave mærkningsregler. Der ligger jo to ting i det. Dels drejer det sig om, på hvilket tidspunkt man kunne forvente, at forordningen blev godkendt, og dels skal det også ses i lyset af den forligsprocedure, der har været.

Jeg mener som hr. Albrechtsen, at det, vi fik, ikke var godt nok. Vi fik langt mere, end vi havde håbet på. Jeg synes, det er et tilfredsstillende resultat, der er opnået i forligsproceduren.

Da så bønnen var blevet godkendt sundhedspolitisk og man vidste, at den var identisk med en bønne, der ikke var genmodificeret – for det er jo det, man har brugt sin tid på derude – gik man i gang med at overveje, på hvilken måde man kunne mærke i den overgangsperiode, der er tale om. Det satte jeg i gang i lyset af den dagsorden, som Folketinget har vedtaget, og det har jeg forelagt et stykke papir om i Sundhedsudvalget i sidste uge, og det er stadig væk det stykke papir, der arbejdes med.

Endelig vil jeg sige, at når man ikke vidste, hvornår forordningen kom, så har der jo heller ikke været nogen grund til, når man ikke vidste, hvad vej det gik, at udforme en bekendtgørelse, som kom til at ligge meget langt væk fra det resultat, man kunne forvente. Det var der jo ingen grund til.

Og så bliver hr. Albrechtsen ved med sit ø-mærke. Jeg prøvede at svare på det med ø-mærket, så det har ikke noget at gøre med eventuelt manglende vilje til at svare. Jeg har én gang sagt, at de mærkningsregler, der er gæl-

dende, vil blive suppleret med novel food-mærkningsregler. Derfor vil det være sådan, at er der i det ø-mærkede det samme som i det andet, skal det selvfølgelig mærkes. Det er der ingen tvivl om.

Og med hensyn til, hvorvidt man kan garantere, har jeg jo før nævnt, at de handelsdokumenter, som følger med leverancen – f.eks. hvis den nu går til oliemøllen – klart oplyser om det over for modtageren, og så har vi den kontrolinstans, som Levnedsmiddelkontrollen er. Hvordan følger man så linjen bagud? Ja, det gør man ved at se disse handelsdokumenter.

Jørn Jespersen (SF):

Ministeren svarer stadig væk ikke på spørgsmålet om datoen, men det er heller ikke så nødvendigt, for jeg kender den godt selv.

Sagen er – hvad ministeren i hvert fald ikke afkræfter – at man først gik i gang med at overveje, hvordan mærkningsreglerne kunne laves, efter at godkendelsen til Monsanto var givet. Sådan forholder det sig.

Jeg må konstatere, at det er ualmindelig dårlig administration fra sundhedsministerens side, at man ikke er gået i gang med de overvejelser, når man ved, hvilke problemer det giver.

Men jeg kan nu høre på ministeren, hvorfor man ikke har gjort det. Det er, siger ministeren, fordi man ventede på forordningen fra EU. Man har altså bevidst undladt at gøre sig selvstændige tanker i Sundhedsministeriet, fordi man håbede på, at der kom nogle EU-regler, der så at sige ville klare det hele, og som man så blot kunne henvise til. Det synes jeg er ret bekymrende, at man i et dansk ministerium i den grad ligger under for en proces, der foregår i EU, at man slet ikke gør sig selvstændige tanker, når man ved, at der er et meget væsentligt problem undervejs.

Jeg synes også, at det signalerer, at ministerens forhandlingsindsats i EU er under al kritik, for hvis man nu havde nogle selvstændige, færdige danske løsninger, som man under forhandlingerne kunne henvise til og sige, at sådan har vi gjort, og det synes vi er godt, så tror jeg, man stod stærkere, end når man tager derned og siger: Vil I ikke godt skynde jer at blive færdige, fordi vi kan ikke finde ud af det selv.

Sundhedsministeren (Yvonne Herløv Andersen):

Sådan har vi gjort, og dér kan I bare se, hvordan man skal gøre. Hvad skulle det have været for

en vare, vi skulle have mærket? Vi er da nødt til først at vide, i hvilken retning forhandlingerne går, og dér har vi lagt alle vores kræfter og har nået et, må jeg sige, overraskende godt resultat.

Men før den bønne var godkendt, var der da ingen grund til at lave mærkningsregler for den. Det kunne jo også være, man var blevet indhentet af en forordning, der var kommet på plads. Jeg mener bestemt ikke, der er nogen grund til at dømme nøl hernede i salen. Regeringen har i høj grad gjort, hvad den skulle.

Og det løfte, som det hele drejer sig om: over for de bevidste forbrugere klart at tilkendegive, hvad det er for en vare, de står med, og hvad det er, de er i gang med at købe, holder vi, og det er vel det, det hele drejer sig om.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 709

4) Til sundhedsministeren af:

Jørn Jespersen (SF):

»Vil ministeren sikre sig mulighed for at kræve separation af gensplejsede produkter, inden de importeres til Danmark?«

Jørn Jespersen (SF):

Hvis man nu havde diskuteret de her ting lidt med bl.a. de politiske partier, inden godkendelsen blev givet, så ville man i hvert fald fra SF's side have modtaget et forslag om, at man i forbindelse med godkendelsen krævede hundrede procent sikkerhed for, at gensplejsede sojabønner blev holdt adskilt fra de ikkegensplejsede, ikke blot at man stillede det som krav, at der var et certifikat med i forhold til leverancerne til Danmark, men at man opbyggede et helt konsekvent system, som sikrede, at alle sojabønner, der kommer ind på det europæiske marked, blev holdt adskilt, sådan at alle producenter vidste, om de benyttede gensplejsede sojabønner eller ej.

Det ville for det første have betydet, at ministeren i dag havde kunnet give en garanti for, at økologiske varer var fri for gensplejsede sojabønner, og det ville for det andet have betydet, at industri og detailhandel ikke havde haft de problemer, som de har i dag, hvor de siger, at det store mærkningsproblem er, at de for langt de fleste varers vedkommende ikke ved, om der er gensplejsede sojabønner i eller ej.

Hvis man havde krævet en separation, en klar adskillelse hele vejen igennem systemet, så havde vi ikke haft de problemer i dag. Og så havde ministeren undgået alle vanskelighederne, for så kunne hun have levet op til Folketingets dagsorden og mærket de varer, der indeholder gensplejsede fødevarer.

Sundhedsministeren (Yvonne Herløv Andersen):

Til det kan jeg svare meget kort, at hr. Jørn Jespersen også godt ved, at der i dag ikke er hjemmel til at kræve, at gensplejsede produkter holdes adskilt fra ikkegensplejsede, og det gælder hverken i lov om miljø og genteknologi eller i novel food-forordningen, som jeg tror vi snart får vedtaget.

Men der er selvfølgelig da altid den mulighed, at erhvervslivet kan stille krav om, at de to typer produkter bliver holdt adskilt. Det er deres opgave.

Jørn Jespersen (SF):

Har ministeren taget nogen som helst initiativer for at sikre sig hjemmel til at kræve separation? Har ministeren i Danmark taget initiativer til ændret lovgivning for at sikre sig hjemmel til at kræve separation? Har ministeren arbejdet aktivt i EU for at fremme kravet om separation i en kommende novel food-forordning?

Det er temmelig afgørende det her, for det bliver en af de store diskussioner i forbindelse med den endelige færdigbehandling af novel food-forordningen. Europa-Parlamentet har krævet en separation. Kan Europa-Parlamentet forvente den danske regerings støtte til det krav og ikke bare sådan en lidt tilfældig støtte, men en aktiv offensiv støtte, hvor vi vil skabe allierede i andre lande og gå ind og sikre, at det er muligt for de økologiske fødevarer at blive friholdt, så butikkerne kan give en troværdig forbrugerinformation?

Bent Hindrup Andersen (EL):

Her mener jeg altså også, at ministeren er ved at begå en alvorlig fejl. Det økologiske statsregelsæt, som skal garantere, at husdyrproduktionen er helt uden gensplejsede produkter i alle led, er statens ansvar.

Jeg vil gerne spørge ministeren: Hvordan vil man håndhæve det, når man samtidig kan indkøbe konventionelt foder? Vi ved alle sammen, at soja indgår i konventionelt foder eller i en del af foderblandingen til både fjerkræ og svin.

Hvordan vil regeringen sikre, at man kan give den garanti, for det er regeringens opgave? Det er et statskontrolleret regelsæt, så det er regeringens opgave. Hvis ikke man kan adskille bønderne, hvordan vil man så kunne garantere det?

Sundhedsministeren (Yvonne Herløv Andersen):

Jeg er nok nødt til at sige, at det, vi taler om i dag, er den dagsorden, der foreligger; vi snakker ikke om økologiske brug.

Så vil jeg sige til hr. Jørn Jespersen, at skulle vi tilvejebringe en national hjemmel på et område, som er EU-reguleret, vil det forudsætte, at Kommissionen forinden bliver notificeret om det.

Jeg tror altså ikke, det er særlig realistisk at forvente, at vi kan komme igennem med nationale regler om separation af gensplejsede og ikkegensplejsede produkter, for det kunne vel egentlig optages som en teknisk handelshindring.

Jørn Jespersen (SF):

Det siger lidt om regeringens noget defensive forhandlingslinje i EU, for man kunne jo også forestille sig den situation, at det, at man i Danmark forberedte de her ting, inden forordningen var trådt i kraft, kunne være en aktiv styrke i forhandlingerne, og at Kommissionen var en lille smule påvirkelig af, at der var nogle lande, der realiserede et system, som gav en hæderlig forbrugerinformation på det her område. Når man ligefrem har Europa-Parlamentet plus en del andre lande, og man kunne måske forestille sig, at Tyskland også kunne blive en allieret her, kunne man godt have ønsket sig en noget mere aktiv linje.

Derfor vil jeg spørge ministeren for anden gang om dette punkt, og jeg beder altså om, at vi bare én gang i dag får et klart svar fra ministeren: Har ministeren taget initiativer til offensivt og aktivt at arbejde i EU for, at der kommer et krav om adskillelse i den kommende novel food-forordning?

Keld Albrechtsen (EL):

På baggrund af ministerens besvarelse er jeg desværre nødt til at gentage det, jeg sagde for et øjeblik siden under det tidligere spørgsmål, nemlig at alt tyder på, at regeringen ikke har gjort det godt nok i de forhandlinger, der har været ført i EU.

Jeg vil gerne spørge ministeren: Er det sådan, at ministeren er enig i, at det vil være ødelæggende for økomærket, hvis det bare kan mistænkes for, at der er gensplejsede organismer i økologiske produkter? Og vil ministeren besvare det spørgsmål, som hr. Bent Hindrup Andersen også stillede for et øjeblik siden, om ministeren er enig i, at hvis man ikke kan opnå en separation, vil det være ensbetydende med, at fundamentet skrider for det danske økomærke?

Bent Hindrup Andersen (EL):

Ministeren afviste at svare på mit spørgsmål med henvisning til, at det var dagsordenen, vi diskuterede.

Jeg vil gerne lige læse det spørgsmål op, vi diskuterer. Jeg formoder, at det er spørgsmål nr. S 709. Det hedder: »Vil ministeren sikre sig mulighed for at kræve separation af gensplejsede produkter, inden det importeres til Danmark?«

Jeg vil gerne bede ministeren om at svare på, om ministeren vil sikre sig, at det bliver adskilt. Og jeg vil også gerne understrege konsekvensen af det. Det er den, som hr. Keld Albrechtsen og hr. Jørn Jespersen understregede før, at hvis ikke det er tilfældet, er vi på herrens mark i det økologiske regelsæt, og det er et statsanliggende. Det er staten, der har ansvar for at sikre, at der er garanti for, at der ikke på noget niveau bruges gensplejsede produkter i den økologiske produktion, når det drejer sig om husdyr.

Sundhedsministeren (Yvonne Herløv Andersen):

Jeg tror, jeg svarede hr. Keld Albrechtsen før vedrørende økologi, og jeg har svaret meget klart på spørgsmålet om adskillelsen af de to produkter. Man er vel heller ikke ubekendt med den procedure, der er her i landet i forbindelse med mærkning, og derudover bliver der så suppleret med de mærkningsregler, der kommer af novel food-forordningen.

Det mandat, jeg skal bruge i EU i de forhandlinger, som jeg har arbejdet inden for hele tiden, mener jeg har givet en væsentlig forbedring i forhold til den situation, vi stod i i 1995, og man bliver nødt til i et demokrati, som EU jo er, også at indrømme, at man er en del af en større enhed i demokratisk sammenhæng.

Set i lyset af det mener jeg, at det er nogle meget væsentlige forbedringer, idet vi ganske klart får mærket det, der hedder kategori 1 og kategori 2. Det, som vi har drøftet her, er det,

der hedder kategori 3. Det er alene spørgsmålet om mærkning, og dér mener jeg, at jeg har svaret meget tydeligt.

Jørn Jespersen (SF):

Jeg tror, jeg opgiver at få ministeren til at svare på de ting, jeg spørger om, og derfor skal jeg blot konstatere, at mit spørgsmål om, hvilke initiativer ministeren og regeringen agter at tage for offensivt at fremføre kravet i EU om en adskillelse af det gensplejsede soja og det ikke-gensplejsede soja, svarer ministeren ikke på.

For det første synes jeg, det er meget kritisabelt, at ministeren ikke svarer på spørgsmål i Folketinget, og for det andet er det meget kedeligt, at Europa-Parlamentet ikke kan forvente den danske regerings støtte til et krav af den karakter.

Keld Albrechtsen (EL):

Nu må vi jo konstatere, at ministeren ganske enkelt er holdt op med overhovedet at gøre bare forsøg på at besvare de spørgsmål, som stilles.

Jeg må så konstatere, at vi altså har en situation, hvor regeringen ikke har gjort, hvad der var nødvendigt bl.a. for at sikre den økologiske mærkning, det statskontrollerede danske Ø-mærke.

Det, der er ved at ske i øjeblikket, er, at Ø-mærket undermineres, det skrider, og det vil miste enhver troværdighed, hvis vi ikke kan garantere, at det er friholdt for gensplejsede organismer, og det har ministeren ikke villet give et klart tilsagn om.

Ministeren har snakket udenom, og jeg vil gerne spørge ministeren endnu en gang: Er det rigtigt, at regeringen under forhandlingerne i Folketingets Europaudvalg er blevet gjort opmærksom på det problem, og er det rigtigt, at regeringen ikke har taget de fornødne skridt til at sikre Ø-mærket under de forhandlinger, der har været om novel food? Er det rigtigt, eller er det forkert?

Kristen Touborg (SF):

Når ministeren siger, at hun har svaret klart på spørgsmålet om mulighed for at kræve separation af gensplejsede produkter, inden de importeres til Danmark, må jeg sige, at det klare svar har jeg ikke helt forstået. Det kan godt skyldes min opfattelsesevne, men jeg vil alligevel bede ministeren om at gentage det klare svar, så også jeg har mulighed for at forstå, hvad det var svaret gik ud på.

Sundhedsministeren (Yvonne Herløv Andersen):

Det kan godt lyde, som om vi har kommunikationsproblemer. Når jeg siger, jeg har svaret klart, ligger det i, at jeg ikke har hjemmel til at kræve, at varerne er adskilt.

Derudover har jeg så tilkendegivet, at det er industrien, som har den opgave, og som kan bestille enten en vare, som er helt uden genmodificerede bønner i det her tilfælde, eller kan bestille dem i et blandingsforhold, som de har hos – i det her tilfælde – Monsanto.

Men spørgsmålet om Ø-mærke er jeg da ikke løbet uden om. Jeg har sagt, at det er meget væsentligt, og at vi med de regler, som er på området i dag, og med dem, som kommer om novel food, har mulighed for ikke alene at opretholde det, men da også for at kontrollere det.

Jeg mener, at det ligger inden for det mandat, som vi har fået, som vi har forhandlet med, og som vi stadig væk står på i relation til EU.

Jørn Jespersen (SF):

Kan ministeren bekræfte, at der er firmaer, som er i stand til at levere en separeret soja, at det er muligt at holde det adskilt, hvis der stilles krav om det, og at det derfor kunne være en fornuftig ting, at man politisk krævede det?

Spørgsmål nr. 2: Ligger der nogen form for pression fra den amerikanske regering eller amerikanske myndigheder bag ministerens ulyst til rent politisk at stille det krav?

Sundhedsministeren (Yvonne Herløv Andersen):

Jeg vil sige her, at der alene ligger en realpolitisk stillingtagen til det, og det har man fået en klar redegørelse for.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 710

5) Til justitsministeren af:

Helge Adam Møller (KF):

»Er ministeren enig i den tak for godt samarbejde, som en politikommisær fra Padborg politi rettede til de chauffører, som i 4 døgn blokerede grænsen?«

Skriftlig begrundelse

Ifølge forsiden af Politiken fredag den 29. november 1996 var politiet mødt frem til det afsluttende fællesmøde for de blokerende chauffører torsdag den 28. november 1996. Ifølge Politiken havde en politikommissær fra Padborg politi takket chaufførerne for et godt »samarbejde«.

»Det er altid ubehageligt for politiet at blande sig i arbejdskonflikter, men der har været en stor værdighed fra jeres side. Konfrontationerne har begrænset sig til et minimum«, sagde kommissæren og indkasserede aftenens største bifald.

Helge Adam Møller (KF):

Torsdag i sidste uge sluttede blokaden af grænser og havne, som havde været i ca. 4 døgn. Der var jo masser af små og store virksomheder, som led tab, der løb op i adskillige hundrede millioner kroner, og disse virksomheder blev i virkeligheden taget som gidsler.

Det, der foregik, lastvognschaufførernes blokade, var en glasklar ulovlighed, og derfor undrede det mig, at da ulovlighederne sluttede på det afsluttende møde torsdag aften i sidste uge, var der en politikommissær, der stod op og takkede alle de chauffører, der havde brudt loven, for godt samarbejde. Og det er baggrunden for spørgsmålet.

Justitsministeren (Bjørn Westh):

Det er ærlig talt mit indtryk, at politiet klarede situationen ved grænsen både på en fornuftig og afbalanceret måde, og jeg håber meget, at Det Konservative Folkeparti er enig med mig i denne bedømmelse af politiets arbejde.

I øvrigt tror jeg, vi alle kan være enige om, at det er af stor samfundsmæssig betydning, at konflikten ikke blev optrappet, og det er min opfattelse, at politiet ved dets optræden ydede et vigtigt bidrag til, at aktionen blev afsluttet inden for forholdsvis kort tid, uden at den udviklede sig til en endnu alvorligere konflikt.

Så synes jeg egentlig heller ikke, det er rigtigt af mig at kommentere mere eller mindre løsrevne bemærkninger, som enkelte politifolk måtte være kommet med undervejs i forløbet med at få konflikten bragt til afslutning, men det må vel også være sådan, at politiet skal udvise konduite og handle efter konduiten på det pågældende sted i den stemning, der er. Og det tror jeg poli-

tiet har gjort på en som sagt fornuftig og afbalanceret måde.

Helge Adam Møller (KF):

Jeg tror såmænd også, at politiet har handlet i overensstemmelse med de tanker og ideer og den instruks, som er kommet fra Justitsministeriet. Det er jo i virkeligheden det, der bekymrer mig, for når justitsministeren både her i dag og også, da konflikten var på sit højeste, udtalte, at han under ingen omstændigheder ville tilskynde politiet til at gribe ind over for blokaden af grænserne og havnene, var det jo det samme som at give det klare signal, at hvis der er nogen, der bryder loven og gør det i et tilstrækkeligt stort omfang, kan de altså roligt gøre det.

Derfor vil jeg godt spørge justitsministeren: Er det en praksis, der også vil blive anvendt i fremtiden, hvis der nu er seks store lastvogne, som kører op og afspærrer hele Christiansborg – det kan gøres med seks store lastvogne – eller hvis der er to lastvogne, som afbryder Helsingørmotorvejen nord og syd? Er det så ministerens opfattelse, at det også skal have lov til at finde sted, uden at man bryder ind, på trods af at det er en glasklar ulovlighed? Og hvor er grænsen?

Justitsministeren (Bjørn Westh):

Det er sådan, og det tror jeg også hr. Helge Adam Møller må erkende, at det er politiet, der i den aktuelle situation må tage de faktiske beslutninger om, hvordan den skal håndteres.

Jeg tror ærlig talt ikke, man kan løse denne slags konflikter, når man sidder på et kontor i Slots-holmsgade eller på Christiansborg. Da tror jeg, man må stole på sit politi ude i den aktuelle situation på det aktuelle sted. Jeg tror, vi alle sammen gør klogt i at tage det hensyn.

For det andet vil jeg sige, at når der er en så vanskelig situation som her, hvor der står store samfundsmæssige interesser på spil, er det klart, at det er en helhedsvurdering, politiet må foretage: Hvordan klarer vi situationen bedst under de foreliggende omstændigheder? Som sagt mener jeg, politiet klarede det på en fornuftig og afbalanceret måde, og det håber jeg som sagt også Det Konservative Folkeparti er enig i. Men jeg har været lidt usikker på, hvordan Det Konservative Folkeparti i det hele taget har betragtet denne konflikt.

Helge Adam Møller (KF):

Jeg stoler også på politiet, og politiet handler næsten altid fornuftigt og velovervejet. Men når politiets øverste chef klart og tydeligt siger til politiet, at her forventer og håber han ikke, det blander sig i ulovligheder, bøjer vi os vel for lovbyrderne?

Og hvad vil det næste blive? Nu kan vi altså se, at hvis tilstrækkelig mange bryder loven tilstrækkelig groft, synes justitsministeren ikke, der skal ske noget. Det næste må vel være, at hvis der er 10 DSB-ansatte, som ønsker at få mere i løn, kan de med 10 lokomotiver blokere den danske jernbanedrift, men justitsministeren vil ikke gøre noget. Er det korrekt? Hvis det er 10 SAS-piloter, der vil have mere i løn, kan de blokere Kastrup Lufthavn med 10 jumbojet, så den ikke kan benyttes, og justitsministeren vil igen sige: Det er så besværligt og omfattende, så der skal ikke gøres noget. Synes justitsministeren virkelig, det er det rigtige signal at sende til andre grupper, der ønsker at begå selvtægt?

Justitsministeren (Bjørn Westh):

Jeg ønsker meget, at vi har et politi, der altid – også i vanskelige situationer – bevarer ro, besindighed og overblik og vurderer situationen i sin helhed, så eventuelle konflikter bliver løst hurtigst muligt. Jeg håber, Det Konservative Folkeparti mener det samme.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 711**6) Til justitsministeren af:****Helge Adam Møller (KF):**

»Finder ministeren det rimeligt, at politifolk i fremtiden skal takke folk, der bryder love for godt samarbejde, hvis lovbruddet sker med »stor værdighed«?»

Skriftlig begrundelse

Der henvises til begrundelsen for spørgsmål nr. S 710.

Justitsministeren (Bjørn Westh):

Jeg tror, det klart fremgik af mit svar på det foregående spørgsmål, at politiet naturligvis ikke takker for ulovligheder, og jeg kan berolige med, at det ikke indgår i de generelle retnings-

linjer for, hvorledes politiet skal løse opgaver. Det vil det naturligvis heller ikke gøre fremover.

For mit eget vedkommende vil jeg gerne sige, at jeg generelt har tillid til, at dansk politi også fremover vil kunne håndtere mangfoldigheden af både komplicerede og tilspidsede situationer, som politiet ofte kommer ud i med kort varsel, med den fornødne omtanke, besindighed og konduite. Jeg håber, at spørgeren deler den tillid, jeg nærer til det danske politi.

Helge Adam Møller (KF):

Jeg deler justitsministerens tillid til det danske politi, men jeg har ikke den samme tillid til justitsministeren, og justitsministeren er chef for det danske politi. Når justitsministeren finder, at klare ulovligheder skal man se gennem fingre med – i hvert fald hvis de er omfattende nok – og faktisk opfordrer politiet, der som samfundets repræsentanter er sat til at påse, at loven overholdes, til at gøre det, mener jeg, det er betænkeligt.

Det normale må vel blive i fremtiden, at hvis en bankrøver eller spritbilist optræder med stor værdighed, skal han også takkes for det og dermed for den ulovlighed, han har begået. Det var jo begrundelsen: Fordi chaufførerne havde optrådt med stor værdighed, takkede man dem, selv om de havde brudt loven. Og jeg vil godt spørge, om andre lovbydere i fremtiden også skal takkes for godt samarbejde. Vil det ikke helt naturligt blive opfattet af store dele af befolkningen som en accept eller hvidvaskning af ulovlighederne?

Justitsministeren (Bjørn Westh):

Jeg tror, den pågældende politimand det pågældende sted udviste den konduite og besindighed, der skulle til, og som var med til at løse den konflikt, som jeg håber at også hr. Helge Adam Møller gerne så løst. Jeg tror, den pågældende politimand ved sin optræden var med til at løse konflikten på en hurtigere måde, end det ellers var blevet tilfældet. Og jeg ønsker et politi, der kan udvise konduite, for det er faktisk den slags egenskaber, vi har brug for hos vore politifolk.

Helge Adam Møller (KF):

Jeg ønsker også, at konflikter bliver løst, men ikke for enhver pris. Hvis der sker selvtægt, hvis man tager loven i sin egen hånd og tager uskyldige mennesker og firmaer som gidsler og det sker med landets justitsministers accept og godkendelse og opfordring til, at der ikke skrives

ind over for ulovlighederne, ønsker jeg ikke konflikter løst på den måde. Så er det nemlig ikke et retssamfund, vi lever i, så lever vi i et samfund, hvor den stærkeste har ret, og hvor justitsministeren ikke tør sørge for at gøre det, der er enhver justitsministers opgave, nemlig at sikre, at lov er lov, og lov skal holdes. Jeg vil godt spørge: Vil justitsministeren i fremtiden sikre, at lov er lov, og lov skal holdes?

Justitsministeren (Bjørn Westh):

Nu synes jeg ærlig talt, at spørgsmålet begynder at blive lidt pinligt for hr. Helge Adam Møller.

Politiet var i en meget, meget vanskelig situation, skulle træffe nogle afgørelser, sikre, at roen på stedet blev bevaret, bevare overblikket og besindigheden og løse konflikten så hurtigt som muligt. Alt det mener jeg rent faktisk politiet levede op til i den pågældende situation, og jeg mener ikke, det er rimeligt at sige, at politiet, Justitsministeriet eller nogen andre har accepteret ulovligheder. Man har forsøgt at løse en konkret konflikt så roligt som overhovedet muligt, uden at den blev optrappet yderligere, og uden at mennesker kom til skade. Det var det, det drejede sig om, og det krævede, at politiet bevarede ro og besindighed, tog en helhedsvurdering af situationen og handlede efter den. Politiet har ikke på nogen måde godkendt ulovligheder, og det tror jeg i øvrigt også den pågældende polititjenestemand sagde i det indlæg, han afgav på stedet. Jeg har ikke selv hørt det, men jeg har fået refereret, at han sagde det på det pågældende møde.

Mit indtryk er, at politiet klarede situationen fornuftigt og afbalanceret, uden at der skete en optrapning, som ingen kunne være tjent med. Jeg tror også – jeg håber det i hvert fald – at Det Konservative Folkeparti også mener, at politiet skal bevare ro og overblik og sikre, at konflikter ikke bliver unødigt optrappet.

Helge Adam Møller (KF):

Jeg tror godt, justitsministeren har forstået, at det ikke er den enkelte politimand eller politiet som sådan, jeg er ude efter her, for politiet handler efter ordre. Men det, der for mig er det betænkelige, er, at de har gjort lige nøjagtig det, justitsministeren bad dem om, og det er jo også blevet bekræftet her.

Justitsministeren bad dem om at bevare ro og besindighed og ikke blande sig i eller optrappe klare ulovligheder, og det er da klart, at så kan man komme meget langt. Sådan kunne vi også

klare problemet med rockerkrigen i dette land. Hvis vi lod være med at blande os i den, fordi det var ubehageligt og kunne være med til at optrappe noget, og vi bare lod rockerne fortsætte med at begå deres ulovligheder, var det såmænd meget let at være politimand og justitsminister. Men var det så et retssamfund, vi levede i?

Det er ikke et angreb på politiet, det er bare et spørgsmål: Har jeg forstået justitsministeren rigtigt? Mener justitsministeren, at hvis ulovligheder er grove nok og truer samfundet, skal man se gennem fingre med dem?

Justitsministeren (Bjørn Westh):

Nu synes jeg efterhånden, at spørgsmålene taler for sig selv i deres groteskhed.

Det, jeg har sagt, er, at jeg mente, at alle parter i denne konflikt skulle optræde med ro og besindighed, fordi jeg ikke ønskede, at der skulle ske en optrapning, så mennesker kunne komme alvorligt til skade. Det var opfordringen til alle parter. Og politiet accepterer naturligvis ikke ulovligheder, men politiet skal hele tiden bevare ro og besindighed og vurdere situationen: Hvordan får vi løst den pågældende situation bedst? Et sådant politi synes jeg vi har, og derfor synes jeg ikke, der er grund til at kritisere det her i salen.

Helge Adam Møller (KF):

Kun et kort, sidste spørgsmål. Ministeren siger som den øverste chef for politiet her i landet, at politiet selvfølgelig ikke accepterer ulovligheder, og så vil jeg godt spørge justitsministeren: Bliver der så rejst straffesag mod de chauffører, der indledte blokaden og opfordrede til at fortsætte den, og som klart og tydeligt brød straffeloven? Rejser justitsministeren sag mod dem?

Justitsministeren (Bjørn Westh):

Jeg mener allerede at have givet svar til hr. Helge Adam Møller, men det er åbenbart svært at forstå: Det er politiet på stedet, der træffer afgørelse om, hvordan det vil behandle de konkrete sager, og det tror jeg vi alle sammen er bedst tjent med.

Hermed sluttede spørgsmålet, og spørgetiden var dermed til ende.

Bortfaldne spørgsmål

Formanden:

Spørgsmål nr. S 704 og S 705, der er stillet til socialministeren af fru Tove Fergo, er taget tilbage af spørgeren.

Spørgsmålene, der hermed er bortfaldet, lød således:

Spm. nr. S 704

Til socialministeren (29/11 96) af:

Tove Fergo (V):

»Vil ministeren oplyse, hvad årsagen er til, at lov om tilbageholdelse af stofmisbrugere i behandling (lov nr. 349 af 14. maj 1992) hidtil ikke er blevet brugt, samt hvilke barrierer amterne har angivet som forhold eller problem i forbindelse med benyttelse af loven?«

Spm. nr. S 705

Til socialministeren (29/11 96) af:

Tove Fergo (V):

»Vil ministeren oplyse, hvordan lovgivningen er i de lande, vi normalt sammenligner os med vedrørende behandling/kontraktbehandling af stofmisbrugere?«

Den næste sag på dagsordenen var:

2) Første behandling af lovforslag nr. L 74: Forslag til lov om ændring af lov om arbejderboliger på landet.

Af landbrugs- og fiskeriministeren (Henrik Dam Kristensen).
(Fremsat 20/11 96).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Erik Mortensen (S):

Begrebet landarbejderboliger er som bekendt under afvikling. Det har været en ganske udmærket ordning helt fra starten i slutningen

af 1930'erne og har tjent et godt og nyttigt formål, men tiderne har ændret sig.

Afviklingen er gået for sig på en fair måde. Reglerne er allerede ændret, så de skrappe krav om at skulle fraflytte en landarbejderbolig er blevet lempet, og nu mangler vi kun den aller-sidste del, så den efterlevende kan blive boende, uanset om det er i skiftet eller uskiftet bo.

I Socialdemokratiet finder vi, det er en god, rimelig og værdig måde at afslutte dette kapitel i dansk boliglovgivning på, selv om det rent faktisk sker i landbrugsministerens regi, så vi vil gerne anbefale forslaget.

Christian Mejdahl (V):

Da Venstres ordfører, hr. Peter Hansen-Nord, er forhindret i at være her, skal jeg give udtryk for Venstres synspunkter:

Venstre kan tilslutte sig intentionerne i lovændringen. Det eneste mærkelige er ikrafttrædelsestidspunktet og det faktum, at Hypotekbanken ikke har administreret efter gældende lov, men efter den nu foreslåede lovændring siden – ja, siden hvornår, hr. minister? Fra 1992 eller fra den 15. september 1996? Det er en uheldig praksis, som vi forventer ministeren vil tage hånd om. Principielt er lovgivning med tilbagevirkende kraft, uanset om man deler gaver ud eller straffer, en uheldig praksis.

Vi vil i det efterfølgende udvalgsarbejde stille et par spørgsmål, bl.a. om, hvorledes Hypotekbanken vil sikre sine tilgodehavender ved forskellige bobehandlinger. Men ellers støtter vi lovforslaget.

Lene Espersen (KF):

Det Konservative Folkeparti støtter også helt overordnet lovforslaget, idet det alene drejer sig om at ligestille efterlevende ægtefæller og samtidig har meget marginale statsfinansielle konsekvenser. Vi kan altså godt støtte det, men vi vil ligesom partiet Venstre naturligvis grave lidt i den administration, som er foregået fra Hypotekbankens side, så vi kan sikre os, at alting er gået efter bogen.

Kristen Touborg (SF):

For os ser det ud, som om det er en fornuftig lovændring, der skal foretages, og den vil SF støtte.

Niels Højland (FP):

Jeg kan sige på Fremskridtspartiets vegne, at vi vil støtte dette lovforslag, og kommer der noget